

Může realistické informování o potratu narušit vývoj dítěte?

MUDr. Ilona Burdová, psychiatr

Postoje k umělým potratům rozdělují společnost již delší dobu. Máme jejich odpůrce i zastánce, máme lidi laxní a lhostejné. A především je fakt, že touto formou genocidy bylo jen v našem národě zabito již více než tři milióny dětí. V celosvětovém kontextu je to mnohonásobně více, než je počet obětí II. světové války.

Odpůrci potratů argumentují různými způsoby – právem na život, úctou k nenarozenému životu, pravdivým informováním o rizicích umělých potratů i pomocí realistických fotografií. A právě tyto fotografie bývají kritizovány a není výjimkou, že ti, kteří je vystavují, bývají odvezeni v poutech na policejní stanici.

Byla jsem dotázána, zda tyto realistické obrázky mohou nějak narušit psychický vývoj dítěte. Vyjdeme nejprve z teoretických předpokladů:

Co dítě potřebuje pro svůj zdravý vývoj:

dítě pro zdravý vývoj své osobnosti potřebuje především láskyplné přijetí, matčinu něhu i otcovskou pevnou ruku. Potřebuje uspokojit své základní potřeby a zároveň se musí naučit snášet frustraci. Škodlivé jsou oba extrémy. Děti nelze vychovávat jako ve skleníku ani je nadměrně frustrovat. Svět, ve kterém žijeme, není žádný ráj a děti se v něm musí naučit žít. Všichni známe stresové situace: snad každý se někdy ve škole popral se spolužáky, byl okraden, nespravedlivě obviněn či potrestán. Každý z nás se někdy polekal. Každý si někdy rozbil koleno, řada z nás byla svědkem či přímým účastníkem autohavárie. O tak hrozných věcech, jako je válka a hladomory, ví naše generace jen z vyprávění přímých účastníků a z hodin dějepisu. Ale dopad těchto událostí není jen negativní, protože se z nich můžeme poučit: víme, jak je těžké být obviněn nespravedlivě, jak je riskantní řídit opilý či přeceňovat své řídicí schopnosti. Víme, jak strašná je válka.

Děti se odmala učí snášet frustraci. Začíná to pohádkami. Žádný normální člověk se nepozastavuje nad tím, co se vlastně v pohádkách děje: „myslivec vzal nůž, rozpáral vlkovi břicho a vyskočila Karkulka i s babičkou... babička pracující na poli koplá motykou Otesánka do břicha a vyskočil povoz s koňmi, rodiče, děvečka s trakařem...“ A to ponechávám bez komentáře všechna ta zkamenění, popravy, vydlobávání očí, únosy, prokletí zlým černokněžníkem, pečení ježibaby v peci, apod. Zdravé dítě tohle zvládne a zvládne to o to lépe, pokud má nablízku milující náruč.

Ale nejsou to jen pohádky, které nás „psychicky otužují.“ Všechny neshody s druhými, očkování a bolestivá vyšetření, každé zvýšení hlasu či naplácání na zadeček... to vše zpravidla zvyšuje naši odolnost.

A nejen to. Snad každý při vycházce do přírody našel mrtvé zvíře, někdy i v pokročilém stadiu rozkladu. Na silnici občas vidíme přejetého ježka, srnku či zajíce. A kdo nikdy neviděl

zblízka havarované auto? Prostě ať se nám to líbí nebo ne, s takovými věcmi se setkáváme a setkávat budeme.

A jak reagují dospělí?

Ať se jedná o jakoukoliv zátěž, ať už získanou vlastní zkušeností či zprostředkovaně, můžeme si z ní vzít poučení. Když někomu zemře blízký člověk na rakovinu plic, může nás to varovat před kouřením. Jsme-li svědky dopravní nehody, budeme jezdit opatrněji.

Jednou jsme jeli z rodinného výletu okolo těžké autohavárie. Následkem čelního střetu došlo ke zničení dvou aut, na místě už byla záchranná služba, hasiči i policie. A bylo zajímavé pozorovat, jak se rapidně změnilo chování řidičů. Před místem nehody řidiči překračovali povolenou rychlost, bezohledně předjížděli plné čáře a troubili. A najednou byl klid. Řidiči jeli ukázněně, nepředjížděli ani tam, kde to bylo povoleno a cesta příjemně ubíhala (jak dlouho jim to vydrží?).

Když vidíme děsivé fotografie z války, poučíme se. Pokud by někdo chtěl založit fašistickou stranu, rozhodně ho nebudeme podporovat a naopak poukážeme na zlo, které bylo ve jménu této ideologie napácháno. Všechny ty fotografie z Osvětlení, z gulagů, svědectví z komunistických kriminálů by nás měly varovat a také varují.

S věcmi výše uvedenými by normální člověk neměl mít problémy a nejspíš bychom se názorově shodli, že opravdu jsou zdrojem poučení. Proč ale lidem vadí pravdivé informování o potratech?

Proč tolik hysterie kolem obrázků z potratů?

Jedno přísloví říká, že potrefená husa nejvíc křičí. Pokud někdo reaguje nepřiměřeně agresivně, je to známkou, že v jeho postoji není něco v pořádku. To má obecnou platnost.

Položme si několik otázek:

1) Proč lidem tolik vadí obrázky z potratů a zároveň jim nevadí jiné typy brutality?

Ve společnosti existuje dvojí morálka: na jedné straně se lidé nechávají dobrovolně zahlcovat násilím ve filmech, zpravodajstvích či počítačových hrách a zároveň je děsí pravdivé informování o potratech. Možná by opravdu stálo za statistické zpracování, kolik „uvědomělých“ rodičů i učitelů brojí proti výstavám Stop genocidě a zároveň děti nechá hrát brutální hry na počítači, dívat se na horory a hrát si na válku.

2) Může pravdivé informování o potratech narušit psychický vývoj dítěte?

Odpověď z odborného hlediska je obtížnější, zvláště z toho důvodu, že jsem se pracovně ještě nikdy nesečkala s člověkem, jehož duševní vývoj byl narušen vlivem obrázků potracených plodů. (A to letos budu mít 18 let od promoce, nejsem tudíž žádná absolventka.) Zato jsem se setkala s opačnými případy – se ženami, které po umělém potratu trpí tzv. postabortivním syndromem. Potratáři tvrdí, že je to fikce. Já jsem se s těmito pacientkami v praxi setkala opakovaně a všechny shodně tvrdily, že kdyby věděly, co potrat obnáší, nikdy by tento zákrok nepodstoupily. A zpravidla s hořkým pláčem kladly otázku, proč je někdo včas neinformoval. (Některé kazuistiky jsou popsány v mé knize Jak s dětmi mluvit o sexu, manželství a rodičovství).

Co se týče výstav sdružení Stop Genocidě, bývají před středními školami. Tedy nikoliv před školami základními, zvláštními či pomocnými. Studium na střední škole předpokládá vyšší inteligenci a tím i schopnost řešit problémy. Pokud student je úzkostný a má problémy se na tyto obrázky dívat, má svobodu volby kolem nich nevíšavě projít nebo se dívat jinam. (Všech těchto mladých lidí bych se ráda zeptala,

jak zvládají učivo o druhé světové válce, sledování zpráv, akčních filmů a hry na počítači.)

Psychicky „otuzilí“ studenti mají (a možná poprvé v životě) šanci dozvědět se, jaká je realita potratů. Ano, obrázky jsou otřesné, ale realistické. Lidé z pro-life sdružení informují realisticky. Obrázky nejsou uměle vytvořené ani počítačově upravované. Nejsou vystavovány pro potěšení ani pro nějaké zvrhlé uspokojení, ale právě proto, aby byla společnost varována. Aby se mladí lidé zamysleli nad hodnotou lidského života.

3) Proč jsou lidé s pro-life postoji diskriminováni?

Ústavou máme zaručenou svobodu projevu. Proč se opakovaně stává, že organizátoři výstavy Stop genocidě bývají zatýkáni a odváděni v poutech na policejní stanici?

Proč nejsou zatčeni autoři učebnic, kteří píšou o hrůzách války a umísťují do učebnic otřesné fotografie?

Proč nikdo nezamezí přístupu lidí do Osvětlení?

Proč nejsou věznění producenti válečných filmů (ať už jde o historická díla či sci-fi) a hororů (mnohem drastičtějších než jsou obrázky potracených tělíček)?

Proč jen málokoho pohoršují brutální počítačové hry? Proč je můžou autoři beztrestně produkovat ve velkém?

Proč se dozvídáme, mnohdy i hodně podrobně, ve zpravodajstvích o násilích, válkách a pohromách?

Dokáže mi někdo inteligentně odpovědět, proč je taková diskriminace pro-life aktivistů? Proč násilí a jeho produkty jsou tolerovány téměř výhradně v případě, že se nejedná o realistické zobrazení potratů?

Dnes je módou bojovat proti diskriminaci. Kdy se nějaká organizace pro lidská práva ujme pronásledovaných a nespravedlivě odsuzovaných pro-life aktivistů?

Které z médií dostane odvahu informovat společnost skutečně pravdivě a objektivně?

V dnešní době jsou módou adrenalinové sporty. Nechcete se přidat k pro-life aktivistům? Možná budete mít ještě více adrenalinové zážitky než při zorbingu, bungee-jumpingu, rychlé jízdě autem... a ještě uděláte něco užitečného.

Co lze říci na závěr?

Ukázání reality umělých potratů mladým studentům nepovažuji za nebezpečné pro jejich duševní zdraví. S psychickými následky expozice těmto snímkům jsem se v praxi nikdy nesetkala. Pokud však někdo takové následky má, jsem ochotná se ho ujmout, podrobně ho psychiatricky vyšetřit a navrhnout vhodný způsob léčby. Kontakt na mne může získat u organizátorů výstav Stop genocidě.